

DIGIOPASTAJAN MUISTILISTA: TIETOTURVA

Mistä kaikesta tietoturva oikein koostuukaan? Turvallisuutta ei voi ulkoistaa kokonaan jonkun ohjelman hoidettavaksi, vaan jokaisen tietotekniikkaa käyttävän ihmisen kannattaa opetella yleisiä digiturvataitoja.

Tätä muistilistaa voi hyödyntää digiopastuksissa jokaisen opastettavan kanssa, sopivissa palasissa.

Päivitykset

**Tunnistautuminen
ja salasanat**

Varmuuskopiot

**Virusturva ja
palomuuuri**

**Tietoturvallinen
käyttäytyminen**

Huijaukset

SeniorSurf

Tietoturva - Muistilista opastajalle

Päivitykset

Päivitykset tuovat mukanaan uusia toiminnallisuuksia sekä tärkeitä tietoturvaominaisuuksia.

- Laitteen käyttöjärjestelmäpäivitykset
- Ohjelmisto- ja sovelluspäivitykset
- Kun ohjelmisto tai laite tulee elinkaarensa päähän, valmistaja ei enää tuota siihen päivityksiä. Tarkista, koska tuki loppuu <https://endoflife.date/>
- Automaattiset päivitykset päälle

Tunnistautuminen ja salasanat

- Suojaa digilaitteesi ja kodin langaton nettiyhteys salasanalla (pin-koodi / sormenjälki ym.)
- Muista vaihtaa myös oletussalasanat
- Jokaiseen palveluun yksilöllinen, vahva salasana
- Monivaiheinen tunnistautuminen tuo lisäturvaa
- Suunnittele, miten säilytät salasanoja: vihko vai sovellus?
- Harjoittele vahva tunnistautuminen: pankkitunnistautuminen, mobiilivarmenne – parempi, jos useampi tapa
- Pidä tunnukset omana tietonasi

Varmuuskopiot

Varmista, että tietosi ja tiedostot ovat tallessa, jos laite katoaa, menee rikki tai varastetaan

- Puhelimen varmuuskopiointi pilveen esim. Google- tai iCloud-tilille
- Kuvat ja videot halutessasi pilveen, lisäksi tietokoneelle tai ulkoiselle kovalevyllä
- Tietokoneen varmuuskopiointi joko pilveen tai ulkoiselle kovalevyllä
- Listaa käyttämäsi pilvipalvelut ja pidä kirjautumistunnukset tallessa

Virustorjunta ja palomuuuri

- Varmista, että tietokoneessa on luotettava tietoturvaohjelmisto
- Windows 10/11 MS Defender on riittävä
- Maksullisella ohjelmistolla saat lisäsuojaa ja muita palveluita laitteillesi
- Myös Android-puhelimille ja tableteille suositellaan tietoturvaohjelmistoa

Muu tietoturvallinen käyttäytyminen

- Suosi sovelluksia: ne ovat yleensä suojatumpia kuin selain
- Lataa sovellukset vain virallisesta sovelluskaupasta
- Tarkkana netissä:
  - Osaatko tarkistaa osoiteriviltä, missä osoitteessa oikeasti olet?
  - Tunnistatko suojatun yhteyden eli lukko-symbolin osoiteriviltä?
  - Älä mene verkkopalveluun hakukoneen tai viestissä olevan linkin kautta, vaan kirjoita osoite suoraan selaimen osoiteriville ja käytä kirjanmerkkejä
- Käytä julkista verkkoa harkiten – opettele mobiiliverkon jakaminen kännykästä
- Viisaasti verkkokaupoilla: tutustu rauhassa, kysy kokemuksia
- Vanhan laitteen tietoturvallinen kierrättäminen

Huijaukset

- Se voi olla sähköposti, viesti somessa, ponnahdusikkuna tai puhelu
- Jos et tiedä keneltä tai miksi sait viestin, älä avaa liitteitä tai klikkaa linkkejä
- Mieti rauhassa ennen kuin toimit, kysy neuvoa jos epäröit
- Älä hätiköi vaikka kiristetään - älä usko kaikkea
- Jos tarjous kuulostaa liian hyvältä, se tuskin on totta
- Jos törmäät huijaukseen, varoita muita
- Huijatuksi tulemista ei tarvitse hävetä

Jos epäilet verkkopankkitunnustesi tai luottokorttitietosi joutuneen vääriin käsiin, ota ensimmäiseksi yhteys pankkiisi. Rikosilmoituksen poliisille voi tehdä sen jälkeen <https://poliisi.fi/tee-rikosilmoitus>. Rikosuhripäivystys tarjoaa neuvontaa ja keskusteluapua p. 116 006.

VAAROISTA HUOLIMATTA ROHKASE, ÄLÄ PELOTTELE

- ✓ Digilaitteista ja -palveluista on paljon iloa ja hyötyä arjessa
- ✓ Mitä enemmän käytät, sitä enemmän opit
- ✓ Peloista kannattaa puhua ja kertoa käytännön vinkkejä eri tilanteisiin
- ✓ Osaamattomuutta tai huijatuksi tulemista ei tarvitse häpeillä
- ✓ Vaaroja on muuallakin maailmassa, siitä huolimatta ei kannata pysähtyä paikoilleen
- ✓ Loppujen lopuksi kyse on samankaltaisista asioista:
  - Et jätä ulko-ovea lukitsematta
  - Et jätä lompakkoa kassiin valvomatta
  - Et anna kodin avainta tai rahaa tuntemattomalle vastaantulijalle

PALAUTTEEN ANTO

- Rohkaise kokeilemaan ja anna positiivista palautetta
- Luo mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin

Lisää ohjeita ja oppaita:

<https://www.huijausinfo.fi/> (Kuluttajaliitto)

<https://www.seniorsurf.fi/materiaalipankki/> #tietoturva

<https://www.seniorsurf.fi/digiopastajat/opastamisen-ohjeet/>

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY